

Rekommendationer om pneumokockvaccination

Innehållsförteckning

1	REKOMMENDATIONER OM PNEUMOKOCKVACCINATION	3
2	PNEUMOKOCKER - VACCINERING AV RISKGRUPPER BARN FRÅN 2 ÅRS ÅLDER OCH VUXNA	3
2.1	Pneumokockvaccin	3
2.1.1	Kolhydratvaccin/Polysackaridvaccin	3
2.1.2	Konjugatvaccin.....	3
2.2	Vaccination av vuxna och barn över 2 år med ökad risk för pneumokockinfektion.....	4
2.2.1	Revaccination	4
2.2.2	Flödesschema: Vaccination av barn över 2 år och vuxna med " ökad risk " för allvarlig pneumokocksjukdom.....	5
2.3	Vaccination av barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk för pneumokockinfektion	5
2.3.1	Flödesschema över vilka riskgrupper och vacciner som omfattas för barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk	5
2.4	Vaccination av personer 18 år och äldre med mycket hög risk för pneumokockinfektion – hanteras med fördel vid infektionsmottagningen.....	6
2.5	Revaccination	7
2.6	Samtidig influensavaccination	7
2.7	Vem har rätt att ordinera vaccin mot pneumokocker	7
2.8	Underlag för vaccination mot pneumokocker	8
2.9	Administration	8
2.10	Kontraindikationer - när ska pneumokockvaccin inte ges.....	8
2.11	Samtidiga behandling med orala koagulantia.....	8
3	VACCINATIONSKOSTNADER	8
	Beställningsrutin	9
3.1	Reseersättning.....	9
3.2	Besöksregistrering i COSMIC.....	9
3.3	Dokumentation av administrerat vaccin.....	10

1 Rekommendationer om pneumokockvaccination

Pneumokockbakterier är den vanligaste orsaken till lunginflammation och bakteriell hjärnhinneinflammation hos vuxna.

Pneumokockvaccin ger ett skydd mot de svåraste infektionerna av pneumokocker. Vaccinerna ges vanligen i en dos till vuxna och kan ges samtidigt med säsongsinfluensavaccin. Lokala biverkningar i form av rodnad, svullnad och ömhet är ganska vanligt efter vaccination och ibland kan kortvarig feber uppträda, men allvarliga biverkningar är mycket sällsynta.

Pneumokockvaccination ingår sedan 2009 i det allmänna vaccinationsprogrammet som erbjuds alla barn på BVC (HSLF-FS 2016:51).

För ytterligare information se:

[folkhälsomyndigheten-rekommendationer om pneumokockvaccination](#)

2 Pneumokocker - Vaccinering av riskgrupper barn från 2 års ålder och vuxna

Risken för att drabbas av pneumokockinfektion är ökad hos äldre personer (65 år eller äldre), samt hos yngre personer som har vissa kroniska sjukdomar.

2.1 Pneumokockvaccin

Det finns två typer av pneumokockvaccin - kolhydrat/polysackarid eller konjugat vaccin.

2.1.1 Kolhydratvaccin/Polysackaridvaccin

Kolhydratvaccin/Polysackaridvaccin (PPV) - Pneumovax® som endast innehåller antigen från pneumokockbakteriens kapsel. PPV23 vilket skyddar mot 23 serotyper.

- PPV23 - Pneumovax® godkänt för barn från två års ålder och vuxna

2.1.2 Konjugatvaccin

I konjugatvaccin (PCV) har kolhydrater från bakteriens kapsel kopplats till ett protein för att förbättra immunstimuleringen. Fyra konjugatvaccin finns tillgängliga som ger skydd mot olika många pneumokockserotyper:

- PCV10 - Synflorix® godkänt för barn mellan sex veckor och fem år
- PCV13 - Prevenar13® godkänt för barn från sex veckor samt till vuxna
- PCV15 - Vaxneuvance® godkänt för vaccination av vuxna
- PCV20 - Apexnar® godkänt för vaccination av vuxna

Vilket vaccin som ska ges beror på ålder och eventuellt underliggande sjukdomar. De fyra huvudgrupperna ses i punktform nedan.

- Pneumokockvaccination med konjugatvaccin ingår i barnvaccinationsprogrammet och ger ett bra skydd till de flesta barn även om de tillhör en riskgrupp.
- För barn över 2 års ålder och vuxna med **ökad risk** för pneumokockinfektion rekommenderas vaccination med Pneumovax®.
- Barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder **med mycket hög risk** rekommenderas vaccination med både Prevenar13® och Pneumovax®, se flödesschema 2.3.1.
- Personer från 18 års ålder och äldre **med mycket hög risk** rekommenderas vaccination med Apexxnar® (PCV20)

2.2 Vaccination av vuxna och barn över 2 år med ökad risk för pneumokockinfektion

- 1) personer som är 65 år eller äldre
- 2) Vuxna och barn över 2 år, med vissa kroniska sjukdomar
 - kronisk hjärtsjukdom
 - kronisk lungsjukdom (exempelvis KOL eller svår astma)
 - diabetes mellitus
 - kronisk leversjukdom
 - kronisk njursvikt (exempelvis nefrotiskt syndrom)
 - tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation (exempelvis vissa kroniska neurologiska sjukdomar eller extrem fetma)
- 3) svetsare (exempelvis svetsare utsatta för toxisk rök i arbetet)
- 4) rökare
- 5) personer med alkohol- eller narkotikaberoende
- 6) personer som har haft invasiv pneumokockinfektion

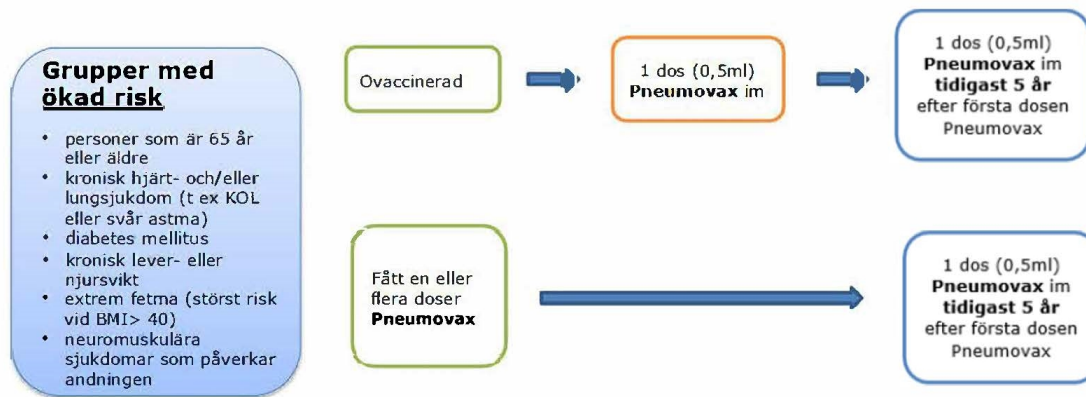
Ge en dos Pneumovax® se [FASS - Pneumovax](#)

Lokala biverkningar i form av rodnad, svullnad och ömhet är ganska vanligt efter vaccination och ibland kan kortvarig feber uppträda, men allvarliga biverkningar är mycket sällsynta.

2.2.1 Revaccination

Nytt 25 nov 2022 FoHM: vuxna och barn över 2 år med ökad risk för pneumokockinfektion (2.2) som tidigare har vaccinerats med PPV23 rekommenderas nu revaccination när det har gått mer än 5 år sedan föregående vaccination. In nuläget rekommenderas revaccination var 5:e år, oavsett antal doser Pneumovax.

2.2.2 Flödesschema: Vaccination av barn över 2 år och vuxna med "ökad risk" för allvarlig pneumokocksjukdom

2.3 Vaccination av barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk för pneumokockinfektion

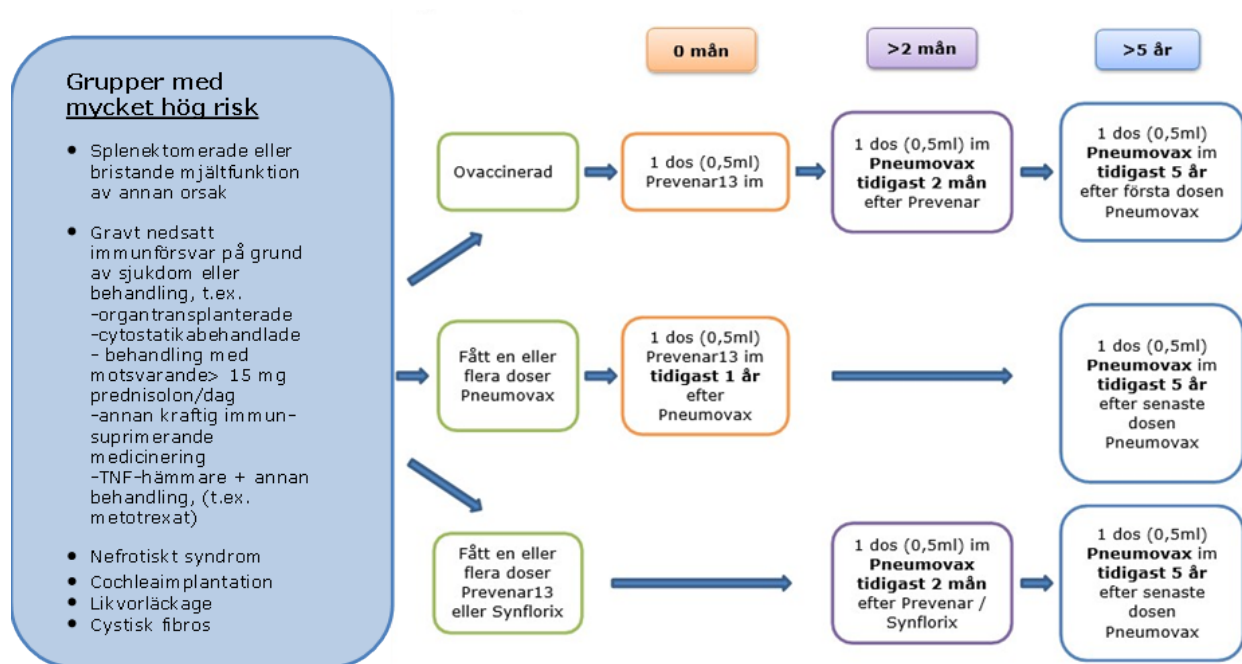
För personer som är immunosupprimerade eller har nedsatt mjältnfunktion, samt för de som tillhör vissa andra grupper med mycket hög risk att drabbas av pneumokockinfektion, kan det anses medicinskt motiverat att kombinera Prevenar13[®] med Pneumovax[®], även om det saknas skyddseffektdata. Prevenar13[®] är det konjugatvaccin som i nuläget är upphandlat i Region Jämtland Härjedalen. Denna rekommendation gäller till barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder.

- Nedsatt mjältnfunktion: Utförd eller planerad splenektomi, bristande mjältnfunktion av annan orsak. Vaccinationen bör om möjligt ges mer än två veckor innan, alternativt minst två veckor efter, en splenektomi
- Likvorläckage: läckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi och lungcancer. Nedsatt immunförsvar pga. behandling, t.ex. med TNF-alfa-hämmare, monoklonala antikroppar eller cytostatika
- Organtransplantation
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros

2.3.1 Flödesschema över vilka riskgrupper och vacciner som omfattas för barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder med mycket hög risk

För specificering grupper som ingår i *mycket hög risk*, se ovan 2.3. Nedan beskriver flödesschema i vilken ordning och tidsintervall respektive vaccin ges.

Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion. Barn från 2 års ålder upp till 17 års ålder

2.4 Vaccination av personer 18 år och äldre med mycket hög risk för pneumokockinfektion – hanteras med fördel vid infektionsmottagningen

För personer över 18 års ålder som är immunsupprimerade eller har nedsatt mjältnfunktion samt för de som tillhör vissa andra grupper med mycket hög risk att drabbas av pneumokockinfektion rekommenderas att använda PCV20 vid vaccination.

- Nedsatt mjältnfunktion: Utförd eller planerad splenektomi, bristande mjältnfunktion av annan orsak. Vaccinationen bör om möjligt ges mer än två veckor innan, alternativt minst två veckor efter, en splenektomi
- Likvorläckage: läckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi och lungcancer. Nedsatt immunförsvar pga. behandling, t.ex. med TNF-alfa-hämmare, monoklonala antikroppar eller cytostatika
- Organtransplantation
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros

Vaccinationsschema för personer 18 och äldre med **mycket hög risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Vaccinationsstatus	Vaccinationsschema
Inte vaccinerad med pneumokockvaccin	En dos PCV20 (a)
Tidigare vaccinerad med PCV13 och/eller PPV23	En dos PCV20 minst 1 år efter senaste dosen

a) För personer med aspleni och hypospleni rekommenderas en dos PCV20 följt av en dos PPV23 minst två månader efter PCV20-dosen. Vid planerad splenektomi bör den sista vaccinationen ha getts minst två veckor före operationen. Revaccination med PPV23 rekommenderas när det gått fem år sedan den föregående dosen.

Personer som genomgått stamcellstransplantation vaccineras efter ett speciellt vaccinationsschema.

2.5 Revaccination

Behovet av revaccination med ytterligare doser av pneumokockvaccin, förutom den upprepade dosen av Pneumovax® enligt ovan, är för närvarande inte fastställt. Folkhälsomyndigheten kommer med nya rekommendationer om revaccination preliminärt före årsskiftet 2022–2023.

2.6 Samtidig influensavaccination

Pneumovax®, Prevenar13® eller Apexxnar® kan ges samtidigt med influensavaccin eller vaccination mot covid-19 förutsatt att olika sprutor och injektionsställen används. Ge inte alla tre vaccin mot covid-19, influensa och pneumokock vid samma tillfälle då det försvårar bedömningen av eventuella biverkningar.

2.7 Vem har rätt att ordinera vaccin mot pneumokocker

Vilka yrkeskategorier som kan ordinera vaccin finns reglerat i (HSLF-FS 2018:43) Läkare är behörig att ordinera. Sjuksköterska som har genomgått antingen specialistutbildning till distriktsköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar har ordinationsrätt för säsongsinfluensa och pneumokockvaccin för de riskgrupper som folkhälsomyndigheten nämner som riskgrupp.

Även sjuksköterskor som genomgått likvärdig utbildning som godkänts av verksamhetschefen kan ordinera influensavaccin, efter att ha fått personlig delegation. (Blankett: Influensa, pneumokocker och hepatit B Personlig delegation)

För att få godkänd personlig delegation ska alla punkter som anges i blanketten uppfyllas. Ordination på generellt direktiv är inte möjligt att använda. Administration

av ordinerade vacciner kan utföras av alla läkare och sjuksköterskor. Se [delegationsblankett](#).

2.8 Underlag för vaccination mot pneumokocker

Se [Hälsodeklaration för vaccination covid19, säsongsinfluensa och pneumokock \(regionjh.se\)](#)

2.9 Administration

Pneumovax® ges som intramuskulär eller subkutan injektion [FASS - Pneumovax](#)
Prevenar13® ges som intramuskulär injektion [Fass - Prevenar13](#) och Apexxnar® ges som intramuskulär injektion [Fass - Apexxnar](#)

2.10 Kontraindikationer - när ska pneumokockvaccin inte ges

- De som fick en allvarlig reaktion efter en föregående dos ska inte vaccineras
- De som är överkänsliga mot en vaccinkomponent ska inte vaccineras
- Vid feber och påverkat allmäntillstånd bör man avvakta med vaccinering tills personen tillfrisknat
- För bedömning av indikation och kontraindikation vid vaccination mot pneumokockvaccination, se Hälsodeklaration 2.7.

2.11 Samtidiga behandling med orala koagulantia

Patienter som behandlas med Waran/warfarin eller med nya orala antikoagulantia (NOAK) rekommenderas intramuskulär injektion vid vaccination både mot influensa och mot pneumokocker (gäller Pneumovax, Prevenar13 och Synflorix). Vaccination kan ske utan hänsyn till när senaste dosen av aktuell NOAK gavs, samt utan föregående kontroll av PK-INR. Komprimera injektionsstället i ca 2 min efter vaccination, andra särskilda åtgärder är ej nödvändiga.

3 Vaccinationskostnader

Pneumokockvaccination är kostnadsfritt för patienter i riskgrupp. Ingen patientavgift erläggs. Regionfullmäktige, Region Jämtland Härjedalen, tog den 26 maj 2020 beslut om avgiftsfrihet för vaccination mot influensa och pneumokocker för personer i riskgrupper (RS/252/2020, HSN/226/2020).

För patient i icke rekommenderad riskgrupp tas patientavgift ut enligt avgiftshandboken.

Beställningsrutin

- Pneumovax®
 - Hemsida: <https://msdvaccinservice.se/bestall/> eller E-post: order@msdvaccinservice.se
 - Alternativt tel. 0771-51 51 00 / Fax: 0771-51 51 01
 - Levereras i 10-pack utan nål, prissekretess
 - Registrera ny kund på <https://msdvaccinservice.se/bli-kund>
 - Pris sekretess
- Prevenar 13®
 - E-post: kundservice@oriola.com
 - www.vaccinservice.se
 - Webbeställning: <https://oriola4care.oriola-kd.com/login>
 - Telefon: 0770-22 20 20
 - levereras som 10 pack (art nr 116940) eller 1 pack (art nr 116928).
Pris per dos 520 kr.
- Apexxnar® konjugerat Pneumokockvaccin
 - Upphandlat fr o m 230116.
 - Webbeställning <https://oriola4care.oriola-kd.com/login>
 - Läkemedlet är sekretessbelagt, men den som beställer har rätt att få veta priset.
 - 1 pack varunummer 182303
 - 10-pack varunummer 458025

3.1 Resersättning

Resor till hälsokontroller och vaccination ersätts **inte** enligt sjukresoreglerna.

3.2 Besöksregistrering i COSMIC

All dokumentation bör ske via dokumentationsrobot Säsongsinfluensa i Cosmic.

Valt alternativ:

<ul style="list-style-type: none"> • Under 65 år och/eller utomlänspatient <div style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Om ej rekommenderad grupp = betalande</p> <p>Personal som inte ingår i riskgrupperna rekommenderas inte pneumokockvaccinering</p> </div>	<p>Hamnar i kassan via kontakttyp "Enskilt mottagningsbesök".</p> <p>Kassaregistrering: Patientavgift: Avgiftsfri vuxen Välj Varor - Varugrupp: Vaccinationer - Vaccination ej riskgrupp.</p> <p>För barn i riskgrupp tas avgiften bort.</p> <p>OM patienten även tar pneumokockvaccin så kostar det ytterligare xxx kr (300 kr besöksavgift) + xxx kr (vaccinationskostnad) Detta kan registreras tillsammans med ovan varugrupp vid samma tillfälle.</p> <p>Patientavgift: Avgiftsfri vuxen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Välj Varor - Varugrupp: • Besöksavgift vaccination sjukvårdande behandling (Besöksavgift vaccination läkare) • Vaccinationskostnad - skriv in belopp på vaccin
<ul style="list-style-type: none"> • 65 år och äldre /eller rekommenderad grupp • Kommunalanställd personal 	<p>Hamnar inte i kassan, detta p g a kontakttyp "Kostnadsfri vaccination" och därmed behövs dessa inte kassaregistreras. </p>

3.3 Dokumentation av administrerat vaccin

Se Hälsodeklaration för vaccination covid19, säsongsinfluensa och pneumokock (regionjh.se)

Vaccinationen dokumenteras i Cosmic enligt rutin - Robot – Vaccination säsongsinfluensa

Dokumentationsanvisning, vaccinationer